

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Plato. Capvt XXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Critias.

CAPVT XIX.

Non obseuri quoque nominis inter veteres Sophistas a Critias, qui in graui genere dicendi exercitissimus fuit. Nec tamen grauitatem verbis poetiis, aut dihyrambis metiebatur, sed vocabulis maximè proprijs, vt natura postulat, concinnabat orationem. Insigni b præterea breuitate, & magna Atticis temperie loquutus, nihil habet insolens, aut ineptu huic Theopompum, licet Platonis, atque etiã Isocratis arate inferiorem, tamen, quia ita cõmiseri solent, subiungemus.

N.N.

a Meminit huius Critia multis in locis Dion. Halicarn. maximè verò in Iseo, ubi numerat eum inter διαγώνισμα σκοπύτας προποικίω, p. 111. edit. Francoforti. b Ab Hermogene indicatur σεμνός & διχημείω προς έκχομα.

Theopompus.

CAPVT XX.

Theopompus hic habet, vt notat Dionys. πολυμορφον τῆς γραφῆς. c Variã & vuditionis supellestiliẽ, in epist. ad Pompeium. Theopompus contra Longini censuram defensus.

Herodoto, & Thucididi proximus Theopompus, Isocratis discipulus, qui, vt in historia prædictis minor, ita Oratori magis similis. Dictionem habet liquidam, communem, perspicuam, Isocrati haud dissimilem, & vt ait Cicero in Bruto, Philisti, & Thucididis concisis sententijs, interdum etiam non satis apertis, cum breuitate, tũ nimio acumine officit Theopompus, elatione, atq; altitudine orationis suã. Dionys. Longinus mordax Criticus eum irridet, quod vbi dona regi Përsarum, ab Asiaticis oblata commemorat, post stragulam vestẽ, purpuram, tabernacula aurea, peristromata, emblemata, carnes etiam victimarum fallas, regi oblatas, ad alendum exercitum cõmemoret. Debebat, inquit, ista minuta, aut omittete, aut initio collocare, vt à minoribus ad maiora ascenderet: sed in eo frigidus est, & frustra mordax Longinus. Erat enim fidelis historici, & prudentis, post opulenta principum, dona re niorum quoque in colendo rege studiũ cõmemorare, & rem, vt gesta est, describere; quod si tantoperè peiasonem auersatur, quin Homëam suum numen reprehendit, qui tam simpliciter rem coquinariam à principibus obi-

tam describit, & quid hoc est, nisi μαγείρον, quod infectatur in Theopompo φαντασία est.

Philistus.

CAPVT XXI.

Thucididem quoque consecutus est Syracusius Philistus, doctus homo & diligens, qui cum Dion. tyrãni familiarissimus esset, ouum suum consumpsit in historia scribenda. Cui vt Thucididi amatores defuunt, Halicarn in cõτάξιαρ τῆς οἰκονομίας, & δυνασθακολόγητορ reprehendit. a Habes hic characterem εφογγύλομ, & πυκνόν, & εὔτονον, & έναγώμιον.

Plato.

CAPVT XXII.

Consurge altius, eloquentia, Platonem vido, qui dicendi maiestate, assurrexit supra id omne, quod humanum est. Is est, in cuius ore mellificarunt apes, cecinerunt Lusciniã, Suada fessitauit. Parum est quod dico, Iupiter si gracè loqui voluisset, Platonis ore loquutus fuisset.

Atque, vt ille in cœli sedens vertice, Deos, Daasque omnes è catena aurea pendentis, ad se nullo negotio, vel reluctantes pertrahit: ita hic profectò quotquot fuerunt oratores, quotquot sentiendi, dicendiq; magistri, sapientia, grauitate, prudentia, & suauitate superauit. Genuis dicendi sublime, excelsum, admirabile; aquilã diceres, quæ supra niues, pluias, & grandines, supra nubes, & tonitrua, & supra id omne, quod mortale est, pënarum remigijs erecta, in illo puriori æthere suspensa conquiescit, & nunc solem defixis intuerur oculis, nunc ad Iouis alludit fulmina. Ratio dicendi facunda, dulcis, amœna, veneribus depluens, flumen lacteũ diceres labi sine murmure, & in tuas aures, in ora, in intima pectora suauires inundare. Salue igitur Heros, quem vulgari ore laudare penè piaculum est; in te, quod in Deorum simulacris, facit eloquentia; quorum vbi capita floribus redimiri non possunt, corona statuitur ad pedes. Tu cum tuarum virtutum maiestate omne fastigium humanum exccleseris, patere tibi extollas istas, & flosculos ad pedes fundi, vel potius nos iube impresso ori digito silere, & mirari, modò tui Aristotelis monumentum hoc habeas.

Βωμόν.

Βωμόν Ἀριστοτέλης Ἰδρύσατο ἢ Ἰ Πλάτωνος
Ἄνδρος ὃν δὴτ' ἀγίεν τοῖσι χροκοῦσι θεῖσι.

Hæc de Platonis elogio obiter dicta sunt: Qui plura voluerit, veterum testimonia in eius laudes, magna vbertate diffusa videat. Hunc M. Tullius, Plutarchus, Galeus, Proclus, Longinus, Demetrius, & omnes quotquot sunt Ethnicorum auctorum principes, plena laudant manu: Diui ipsi, Augustinus, Hieronymus, Iustinus, Bassilius, Gregorius, Clemens, Theodoretus, honorificè appellant. Omnis denique Græca, & Latina vetustas, Philosophorum Coriphæum Homerum, Oceanum, sapientissimum, optimum, vtilissimū, sanctissimum, augustissimum nominat; ad summum *μωσῶν ἀρκεζοντα*, diuinum Philosophum, Philosophorum Deum. Ego certè eius eloquentiam tutius laudarem, quam philosophiam: illam, vt plurimum, nemo sapiens reprehendit; hæc, vt apud omnes constat non secus, ac Aegyptus homericæ, & multa bona habet, & mala non pauca.

Aristoteles.

CAPVT XXIII.

Ingrati postuletur eloquentia, si de Aristotele tacuerit, a quo & multa præsidia stabilitatis accepit, & ornamenta dignitatis. Hic vir singularis, & propè diuino præditus ingenio, cum in disquirenda rerum omnium natura, mentis subtilitate cælum, terramque penetrasset, quiescere non potuit. Stimulabatur quippe in dies Mocratis fama, quem in ludo oratorio summa gloria circumfluentem, ferre non poterat, eius nomini perinde, ac stylo perinfectus. Itaque ad eloquentiam serio animum appulit, & dicendi rationem, cum differendi, philosophandi que subtilitate coniunxit. In eo, quid præstiterit, Rhetorica libri felicis ingenij monumenta declarant, & plene eius laudibus velificatur M. Tull. dum *flumen aureum orationis effluentem* inducit. Et certe in ethicis, politicis, œconomis, auream habet sapientiae opulentiam, manans vbi que leniter sine scabris, quinquam ad istas dicendi, quæ sunt in Demosthenæ faces, aut Platonis amplitudinem non assurgit, cum sibi aliud dicendi genus assumpserit. Fuit inter ætatis suæ philosophos, elegantissimus, vt qui tonfiori operam daret, digitosque inticantibus annulis ornaret: quod videtur norassi Comicus Aristophanes, qui sui

Eius character maximè proprius est, elocutionis dexteritas, perspicuitas, & mixta cum multiplici eruditione iuauitas. In vltimis vltimè, & raris, & φησὶ, & ἴδὲ, & πολλὰ μακρὰ. Di genes Lært. in Aristot.

temporis Sophistas *σφραγιστοκαρκαμικας* appellat. Ex ijs delicijs in vefanos amores prolapsus, solum vertere, & præ vlcerata mentis dolore, secat. is, venenum bibere coactus, mortuus est, ne moretetur. Contra tamen sentire videtur D. Nazianz. qui Euriipi vndis absorptum se iubit orat. i. in Iulianum. Nunc decem Rhetores videamus, qui secundum temporum ordinem ira enumerantur. Antiphon, Andocides, Lyfias, Isocrates, Ifæus, Aeschines, Lycurgus, Demosthenes, Hyperides, Dinarchus.

Antiphon.

CAPVT XXIV.

Antiphon Orator Gorgiæ Leontini temporibus floruit, decem qui numerantur Oratorum antiquissimus. Tanta porro facundia creditur extitisse, vt vulgò Nestor vocaretur, & illam quidem eloquentiæ suauitatem ad leniendas vitæ acerbitates contulit: Nam *τέχνην ἀλυσιας*, artem medicandi doloris animi excogitauit, & Corinthi in foro constructis adibus, inscripsit in vestibulo, *ἰαδολογίῃ*, & *μαστία medicum esse*; eos, qui animi ægritudine laborarent, ad se palam inuitans: Hippocratem quoque medicorum principem, non est veritus scripta inuictiua lacerare, suam artem iactantius exquisitis omnium medicorum inuentis anteponeus. Verum, cum ea res parum succederet, ad forum se contulit, in quo non sine gloria vixit. Plutarchi de eo tale iudicium est: *ἔστι ἢ ἐν τοῖς λόγοις κρηβίς, & πιδανός, & δεινός περὶ τὴν εὐρεσίαν, & ἐοτὶς & πόρος τεχνικός, & ὅτι χειρῶν δὲ ἀδύλα, & ἐπὶ τοὺς νόμους, & τὰ πάθη τῶων τοὺς λόγους τῶ εὐρεπῆς μάλης ασοχαζόμενος*. In dicendo accuratus est, & ad persuasionem efficax, in inuentionibus sagax, in rebus dubijs solers, occulte se insinuans, ad mores, & affectus orationem inflectens, decori obseruantissimus. Quæ à Plutarch. vt cætera, quàm præclare dicta sunt, id cuius parebit, qui vel primam eius orationem legerit, quæ Nouerca veneficæ, & in cineres mariti, quem noxio populo sustulerat iniuria, continet accusationem. Ceterum à triginta tyrannis occisus fertur, & sine honore sepulchri abiectus, si Lyfias, & Theopompo credimus; vt si alijs fidem habere placet, Dionysij iunioris iussu interfec-

Alius Antiphon dicitur ὁ ἀραουγίτης, κρηβίς αὐτῶν cuius meminuit Dindym. Gram. Hermogenes. Ars medicandi doloris animi ab Antiph. inuenta.

Photius in Bibliot.